

Aan de leden van de gemeenteraad

Raadsinformatiebrief 96

Helmond, 4 juli 2023
Onderwerp: Jaarverslag leerplicht/RMC 2021-2022

Zaaknummer: 51534378

Geachte leden van de gemeenteraad,

In de regio Zuidoost-Brabant werken 21 gemeenten samen om invulling te geven aan de leerplichtwet en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC). Het doel is het voorkomen van schoolverzuim¹ en voortijdig schoolverlaten² (vsv). Het tegengaan van schoolverzuim en schoolverlaten vormt een speerpunt in het regionaal en lokaal onderwijsbeleid. Leerplicht en RMC zien er samen met partners op toe om jongeren een zo goed mogelijke startpositie en toekomst te kunnen bieden.

Jaarlijks wordt uw raad geïnformeerd over het regionale jaarverslag leerplicht/RMC. Het jaarverslag beschrijft de resultaten van de inzet van leerplichtambtenaren en RMC-loopbaanbegeleiders in Zuidoost-Brabant. In deze raadsinformatiebrief informeren we u over de Helmondse situatie, kijken we terug op de resultaten van schooljaar 2021-2022 en kijken we vooruit naar de lokale en regionale ontwikkelingen.

In vergelijking met schooljaar 2020-2021 was er gedurende schooljaar 2021-2022 in mindere mate sprake van lockdowns en sluiting van scholen. Toch werden de gevolgen van de coronamaatregelen, en later ook de oorlog in Oekraïne en toestroom van vluchtelingen, duidelijk zichtbaar in de samenleving en dus ook in de scholen. Jongeren – en docenten – moesten weer wennen aan de dagelijkse structuur en regels van school. Voor het merendeel van de jongeren geldt dat zij met deze verandering prima konden omgaan. Voor een klein deel bleek dit lastiger. Het afstandsonderwijs heeft gevolgen gehad voor hun motivatie, manier van leren en mentale weerbaarheid. Docenten, leerplichtambtenaren en RMC-loopbaanbegeleiders hebben zich samen met andere professionals extra ingezet om verbonden te blijven met deze jongeren en hen in het onderwijs te houden.

Resultaten schooljaar 2021-2022 in de gemeente Helmond

Aantal verzuimmeldingen gestegen

Lokaal en regionaal is een stijging zichtbaar van het aantal verzuimmeldingen, zowel voor kinderen in de leeftijd van 5 tot 18 als voor jongeren tussen 18 en 23 jaar. Hoewel corona ook in schooljaar 2021-2022 aanwezig was, bleven scholen grotendeels open en kon verzuim gemeld worden. Het aantal verzuimmeldingen is weer vergelijkbaar met het aantal voor de coronapandemie. Wat ook meespeelt in de verzuimcijfers zijn verkeerde studiekeuzes, mentale problemen, verminderde weerbaarheid en een aantrekkelijke arbeidsmarkt.

¹ Wettelijk verzuim: verzuim wat scholen wettelijk verplicht zijn te melden (dit is minimaal 16 uur ongeoorloofd verzuim in 4 weken tijd). Overig verzuim: verzuim zonder geldige reden (dit is minder dan 16 uur verzuim in 4 weken tijd). Absoluut verzuim: een leerplichtige of kwalificatie plichtige jongere is niet ingeschreven bij een school of onderwijsinstelling zonder dat de jongere een vrijstelling heeft.

² Voortijdig schoolverlaten: een voortijdig schoolverlater is een jongere van 12 tot 23 jaar die niet staat ingeschreven op school en geen startkwalificatie heeft (een diploma op minimaal mbo niveau 2, havo of vwo).

Haltstraf en strafrechtelijke afdoening wegens schoolverzuim neemt toe

Een groot deel van het verzuim van jongeren tot 18 jaar wordt afgesloten met een preventieve maatregel, maar wanneer dit niet het gewenste resultaat heeft, kan leerplicht overgaan tot handhaving door een Halt-straf of proces-verbaal. Zowel lokaal als regionaal is er een stijging zichtbaar. Als gevolg van corona zien we met name dat expats vaker buiten de schoolvakanties naar het buitenland gaan.

Aantal vrijstellingen vanwege medische en/of psychische gronden is afgenomen

Als jeugdigen door medische/psychische redenen niet in staat zijn om onderwijs te volgen en een arts stelt dat onderwijs niet mogelijk is, ontstaat het recht op vrijstelling. Het aantal vrijstellingen vanwege medische en/of psychische gronden is zowel lokaal als regionaal afgenomen. Als meer kinderen (deels) onderwijs kunnen volgen is er minder vaak volledige vrijstelling nodig en blijven er meer kinderen in het onderwijs.

Meer zicht op actuele situatie van jongeren door outreachend werken

RMC legt huisbezoeken af bij jongeren van 18 tot 23 jaar die gestopt zijn met school en niet reageren op uitnodigingen voor een gesprek. Door deze aanpak hebben we meer zicht op de actuele situatie van de jongeren. Sommige van hen volgen opnieuw een opleiding of hebben een startkwalificatie behaald, zijn aan het werk, of hebben geen behoefte aan een begeleidingstraject. RMC werkt namelijk op vrijwillige basis.

De vsv-cijfers stijgen op zowel landelijk, regionaal als lokaal niveau

In schooljaar 2021-2022 was de grootste succesfactor het gecombineerd inzetten van diverse maatregelen in de hele vsv-keten, gericht op het versterken van de sluitende samenwerking in het netwerk waarbij de jongere centraal staat. Hierbij wordt uitgegaan van een preventieve aanpak en doorlopende begeleiding (en monitoring) op de overgangen in de (studie)loopbaan van jongeren. Toch zien we een toename van de vsv-cijfers. We zien toenemende complexiteit van problemen bij jongeren, verminderde motivatie en weerbaarheid, maar ook verkeerde studiekeuzes en jongeren die besluiten te stoppen met school en gaan werken. We zetten de maatregelen voort en zetten extra in op de samenwerking in de vsv-keten, begeleiding en maatwerk. In het kader van regievoering monitoren we samen met de Mbo-scholen maandelijks de vsv-cijfers waardoor (potentiële) uitvallers sneller kunnen worden opgepakt.

Vooruitblik en ontwikkelingen

Zoals beschreven in het ambitieakkoord 2022-2026 van de gemeente Helmond is preventie en vroegsignalering van groot belang. Verzuim is vaak een voorbode van schooluitval en docenten spelen een grote rol in de vroegsignalering en het tijdig betrekken van leerplicht en RMC. De ambitie is om nóg meer in te zetten op het voorkomen van problemen door tijdig in te grijpen. Ontwikkelingen die hieraan bijdragen:

Thuiszittersaanpak

Er is lokaal onderzoek gedaan naar thuiszitters in Helmond. Hier wordt vervolg aan gegeven door samen met partners tot een gezamenlijke visie te komen hoe we langdurig verzuim en thuiszitten kunnen terugdringen. Aansluitend is Helmond gestart met de tweejarige pilot Walhallab. Walhallab is een voorziening voor jongeren die (tijdelijk) niet in een schoolse structuur functioneren, waar problematieken aan ten grondslag liggen die niet door het onderwijs kunnen worden opgelost of aan de slag willen met hun talenten. Helmondse jongeren kunnen op laagdrempelige wijze bij Walhallab terecht (zonder indicatie) en de voorziening draagt bij aan het voorkomen en terugdringen van thuiszitten. Daarnaast wordt het (regionale) project STORM voortgezet voor het aanpakken van mentale problemen bij jongeren en wordt aansluiting gezocht met andere thema's zoals Kansrijke start en Nu niet zwanger.

Preventieve aanpak

In schooljaar 2022-2023 is Helmond gestart met de (uitrol van) integrale pilot M@ZL op enkele VO scholen. Deze methodiek zet in op het signaleren en voorkomen van ziekteverzuim en is een gezamenlijke aanpak door scholen, GGD en leerplicht. M@ZL wordt momenteel ingezet vanuit incidentele NPO middelen. Als de pilot succesvol blijkt, wordt gezien hoe we M@ZL structureel kunnen opnemen in de lokale aanpak thuiszitters. Dit sluit aan bij de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) waarmee leerplicht, in het kader van preventie,

verder inzet op het tijdig melden van verzuim bij 18-. Zowel leerplicht als RMC hebben verzuimafspraken met de scholen, waarbij verzuim wordt gemeld voordat er sprake is van wettelijk verzuim.

Bevorderen kansengelijkheid

Organisatie JINC heeft een meerjarensubsidie aangevraagd bij gemeente Helmond voor de uitrol van twee projecten: 'solliciteren bij de baas' en 'bliksemstages'. Leerlingen krijgen de kans om sollicitatievaardigheden op te doen, kennis te maken met het bedrijfsleven en te oriënteren op beroepen. De projecten dragen bij aan het bevorderen van de kansengelijkheid voor jongeren, zodat meer jongeren kunnen meedoen, rondkomen en vooruitkomen.

Doorontwikkeling leerplicht RMC

Om te voldoen aan de landelijke, regionale en lokale opgaven, waaronder het drastisch terugdringen van het aantal vsv'ers, wordt hard gewerkt aan de doorontwikkeling van het team leerplicht/RMC. Om meer data gedreven te kunnen sturen is een regionaal dashboard in ontwikkeling. Dit helpt beter te monitoren, cijfers eerder in beeld te hebben en trends te herkennen. Daarnaast ligt er meer focus op de positionering van leerplicht en RMC, waaronder in het afstemmingsoverleg waar alle voortgezet speciaal onderwijs- en praktijkscholen in regio Helmond – de Peel aan deelnemen. Ook is er sprake van doorontwikkeling in de visie en aanpak van Jongeren in een kwetsbare positie (JIKP). JIKP is onderdeel van de RMC-taak en het regionaal vsv programma en draagt bij aan het begeleiden van jongeren richting duurzame uitstroom naar opleiding, werk of dagbesteding.

Landelijke ontwikkelingen

Vanaf januari 2024 krijgt RMC de nieuwe landelijke naam 'Doorstroompunt'. Deze naam is toegankelijker en aangedragen door jongeren zelf. Vanaf 2025 zal de RMC-doelgroep van 18 tot 23 jaar uitgebreid worden tot 27 jaar. Dit sluit aan bij de wetswijziging aanpak van school naar werk die momenteel in voorbereiding is. Het vraagt nauwere samenwerking tussen domeinen, enerzijds preventief door goede afstemming met onderwijs en zorg om jongeren 'binnenboord' te houden en anderzijds curatief door duidelijke afspraken voor de toeleiding naar werk. Om in te kunnen spelen op deze landelijke ontwikkelingen zal de huidige regionale vsv-programmaperiode met een jaar verlengd worden.

Zodra het jaarverslag 2022-2023 gereed is, informeren we u nader over deze ontwikkelingen.

Bijlagen

- Regionaal jaarverslag leerplicht/RMC 2020-2021. De interactieve versie van dit jaarverslag is bereikbaar door de volgende link in uw browser te plakken:
<https://infogram.com/1pkzrwm05klr1vh971pljqwk99a3j39y07l?live>

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Helmond,

mevr. P.J.M.G. Blanksma-van den Heuvel
burgemeester

H.J. de Ruiter
secretaris